

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 035 009/99-4028
Signatura: bc2ns201.doc

Oblastní pracoviště č. 03
Okresní pracoviště: Praha východ

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola: Speciální základní škola při nemocnici
Jeníkovská 348, Čáslav, 286 01

Identifikátor ředitelství: 600 021 793

IZO 102 238 022

Ředitel(ka) školy: Mgr. Olga Nosková

Zřizovatel: ŠÚ Kutná Hora, Komenského náměstí 6, 284 80

Příslušný školský úřad: ŠÚ Kutná Hora

Termín inspekce: 21. 1. 1999

Inspektor: Dr. Zdeňka Kubičová

Předmět inspekce: Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Podmínky a průběh vzdělávání

Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá: Výroční zpráva školy šk. r. 1998 /99, pedagogická dokumentace žáků, přehled výchovné práce (MŠ), Přehled docházky žáků (ZŠ), rozvrh hodin aj.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1. Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Speciální škola je dvojtřídní a je umístěna na Dětském oddělení. V přízemí je celkem pět pokojů, kde je 17 lůžek. V prvním poschodí jsou čtyři pokoje, kde je devět lůžek pro větší děti. Maximální počet lůžek, které lze obsadit je tedy 26. V současné době nejsou všechna obsazena, ale v průměru je stále kolem 20 dětí. Škola má ve vztahu k počtu žáků a ke vzdělávacímu programu odpovídající prostorové podmínky. Učebny nejsou zřízeny, vyučuje se pouze na pokojích. Sborovna a současně ředitelna v druhém patře je maximálně naplněna učebnicemi, hračkami, stavebnicemi pomůckami, které jsou vhodné pro nemocné děti. Ve škole je zřízena knihovna, která je pravidelně doplňována a je využívána především žáky. Podobně i učitelská knihovna je průběžně doplňována. Učitelky se snaží získat i netradiční materiály, např. puzzle zeměpisné i přírodovědné, rébusy a křížovky. Tento materiál, kterým se snaží oživit výuku ovšem vyžaduje pečlivou přípravu, náročnější pro vyučující, ale přínosnější pro děti. Škola

nevlastní kopírku, má však dvě televize a dvě videa, jedna televize je na pojízdném stolku, škola má i dostatečnou zásobu videokazet. Hry i knihy jsou dětem půjčovány i na večer či přes víkendy. Tento způsob výchovy k odpovědnosti za svěřené věci není ve školách při nemocnicích běžný. Škola vlastní i bílé posuvné tabule, na které se dá psát fixy, dobré využití má i velká molitanová stavebnice. Bílé tabule se osvědčily, jsou využívány k hrám, volné kresbě i volně ke kreslení a to i v odpoledních hodinách. Další pomůcky a materiály jsou v mnoha skříních na chodbách i na odděleních.

Na odděleních nemocnice, kde působí škola, je velmi pěkná a originální výzdoba. Obě, ředitelka a učitelka, mají neotřelé nápady, jak školu vylepšit. Péče o obsah nástěnek, vystavené výrobky a výběr výkresů dětí je velmi pečlivý. Jako pozitivní lze hodnotit i umístění mapy ČR v pokoji dětí.

Materiální dovybavení i koncepční záměry jsou závislé na dalším výběrovém řízení nemocnice, ve kterém nemocnice v Čáslavi zatím uspěla. Byla zachována všechna oddělení s plným počtem lůžek, ale pouze na dva roky. Pak by se výběrové řízení mělo opakovat. Existují i plány na vybudování herny.

Práce učitelek na zlepšení nemocničního prostředí je na velmi dobré úrovni. Materiálně technické podmínky jsou průměrné. Aktivita vedení školy při získávání nových materiálů, knih a her je nadstandardní.

2. Hodnocení psychohygienických podmínek

Školský zákon v roce 1948 dal svou formulací nárok na vzdělávání všem dětem a tedy i dětem nemocným. V důsledku toho vznikly i školy při dětských klinikách a léčebných ústavech, při jejichž výstavbě se nepočítalo s výukou malých pacientů. Proto jsou dnes ještě některé tyto školy v méně vyhovujících podmínkách. Rekonstrukce a zlepšení podmínek vyžadovalo vždy velké úsilí zdravotnických a pedagogických pracovníků. Tak v současné době stále ještě nejsou vybudovány herny a třídy, které by byly tolik potřebné. O čistotu v nemocnici dbá uklízející firma, protože však její služby však nejsou úplně bezchybné, tak někde musí pomoci s úklidem i učitelky. Rozvrh vyučování pro jednotlivé žáky vychází z konzultace s lékařem. Jako pozitivní lze uvést, že televize se v průběhu dopoledne pouští jen výběrově a po dohodě s učitelkami. Umístění TV a videa na chodbě není praktické, ale není jiná možnost, kam přístroje jinam dát. Televize na pojízdném stolku je pro potřeby nemocnice mnohem výhodnější. Jako hlavní zásada platí, že škola se musí zcela podřídit záměrům dětského oddělení.

Psychohygienické podmínky jsou na průměrné úrovni. Rozsah vyučovacích hodin a přestávek respektuje psychohygienické potřeby žáků.

3. Hodnocení personálních podmínek

Obsazení školy je pouze ve dvou, ředitelka školy a jedna učitelka. Obě jsou kvalifikované a s velkou empatií k nemocným dětem.

Ředitelka - 31 let praxe, na škole při nemocnici v Čáslavi 17 let. VŠ - speciální pedagogika, somatopedie.

Učitelka - praxe 12 let, v nemocniční škole tři roky, dříve na ZvŠ. VŠ speciální pedagogika, psychopedie.

Personální podmínky jsou velmi dobré. Ředitelka a učitelka jsou kvalifikované a mají velký zájem o obor somatopedie. Vedení školy se účastní vzdělávacích kurzů.

4. Plnění učebních osnov

Průměrný počet dětí na třídu je 7-10 žáků a to od MŠ, ZŠ až po studenty SŠ, ve skupině mohou být i děti s různým postižením, často se objevují děti mentálně postižené ze stacionáře Marta v Čáslavi.

Děti z mateřské školy pracují podle programu výchovné práce pro MŠ přizpůsobené změněným podmínkám zařízení a zdravotnímu oslabení. V přístupu k dětem je zřejmá empatie, je využíváno relaxačního cvičení, s dítětem je pracováno vždy až po poradě s lékařem. Spolupráce se zdravotnickým personálem je na dobré úrovni. Škola má v nemocnici velmi dobrou pověst, váží si její práce.

V ZŠ se pracuje podle platných učebních programů pro ZŠ a popř. i ZvŠ (1.-4. roč. ZŠ Obecná škola č.j.12035/97-20, Základní škola, 5. roč. ZŠ č.j. 16847/96-2, 6.-9. roč. ZŠ 18730/91-20, a 1.-9. roč. ZvŠ č.j. 22-980/97-22). Je snaha probírat s dětmi základní učivo současně probírané látky i případně doplnit učivo v nemoci zameškané. Výuka jazyků je dětem individuálně zajištěna. U každého dítěte učitelky respektují psychické zvláštnosti. Uvolnění výuky se odráží i v tom, že ani dva žáky stejného ročníku nelze učit společně. Samozřejmě, že je nesmírně nutná koordinace s kmenovou základní školou a častý kontakt s rodiči.

Učitelky využívají všech pedagogických možností, aby děti zvládly předepsaný program. S ohledem na variabilitu současného vyučování je to úkol obtížný, výuka je převážně individuální.

5. Hodnocení z hlediska kvality vyučování .

Vzhledem k poměrně krátkému pobytu dětí v nemocnicích se učitelky setkávají s dětmi z mnoha škol a mají možnost srovnání jejich chování a znalostí. Učitelky konstatují, že dochází k negativním změnám v chování dětí, zhoršují se společenské způsoby dětí, v celé škále od opomenutí slušného chování až k chování arogantnímu. Setkávají se i s drogově závislými dětmi. Tento stav má samozřejmě vliv i na kvalitu vyučování.

Učitelky využívají vhodnou a přiměřenou formu zaměstnávání odpovídající věku a stavu pacienta a to v dopoledních i odpoledních hodinách. Dítě poznává úspěch, neboť ten přispěje k rekonvalescenci. Při výuce je využíváno prvků konstruktivní pedagogiky, čili způsob výuky vyžadující tvořivé myšlení, pomocné materiály, stavebnice. Osvědčily se i prvky angažovaného učení, kdy hospitalizované dítě se chce samo vzdělávat, bez nucení. Individuální vyučování je samozřejmě základem a nejvíce používaným způsobem výuky. Učitelky si u každého žáka stanoví nezbytné minimum pro zatížení, udělají plán, jak cvičit paměť, omezit se ve výuce na učivo nejzákladnější, probírají zameškanou látku a je-li to možné, snaží se získat i určitý náskok na dobu, kdy žák bude v domácí péči, neboť rodinné prostředí ne vždy zaručuje pomoc při získávání nových poznatků. V programu je třeba navázat na učební program, se kterým pracuje žák v kmenové škole. V nemocniční škole je velká zásoba učebnic, přesto lze, aby děti požádaly rodiče o donesení učebnic vlastních. V ambulanci Dětského oddělení je informace pro rodiče, co mají přinést sebou, tam je samozřejmě uvedeno, že učebnice základních předmětů. Často se však stává, že si pokyny rodiče ani nepřečtou.

Spolupráce s kmenovými školami, je velmi dobrá, neboť vedení školy využívá osobních profesních kontaktů. Výuka podporuje léčebný a ozdravný proces a zajišťuje i plynulý přechod dětí zpátky do kmenové školy. Zvýšená pozornost je věnována i romské komunitě, zde se

učitelky zaměřují především na obohacování slovní zásoby. Velice pečlivě si připravují materiály pro mimoškolní výchovu.

Učitelky si uvědomují, že je důležité naučit žáky, kde a jak mohou získat co nejvíce vědomostí, poznatků a pomocných materiálů. Vědomosti by neměly být pouze mechanicky předávány, ale v systému práce je kladen důraz na aktivní zapojování žáků, tvořivost a uvědomělost. To je všechno důležité při samostatné práci. Též se uplatňují prvky globální výchovy. Hlavním rysem je využití hry jako pevné součásti celkového výchovného záměru. K tomu účelu je nutné shánět hry a materiály v průběhu celého roku. Je -li vhodná skupina dětí, vyučuje se i ve skupinách.

Pro žáky je důležitá motivaci, ta musí být postavena na pozitivním hodnocení. Duševní podpora malých pacientů, snaha o pozitivní přístup k nemoci, výchovně vzdělávací práci doplňovat o herní činnosti. Vlastní hry, hračky i herní pomůcky volit podle úrovně pacienta, ale i podle možnosti mobility, nálady a chutě na zapojení do herní činnosti a též podle situace na pokojích.

Jsou vytvářeny vhodné podmínky pro učení i herní činnost. Učitelky se snaží porozumět individuálním potřebám dětí. Každému dítěti je třeba dostatečně naslouchat, aby jeho přání byla zřejmá, ztotožnit se s jeho myšlenkami a city. Dále se učitelky snaží posilovat důvěru k pedagogům a zdravotníkům, aby dítě porozumělo, co se děje v nemocnici, snaží se být dítěti nápomocny po celou dobu pobytu. Snaží se aby pochopilo nové prostředí, aby se zbavilo strachu. Jen tak lze získat jeho spolupráci. Pak už lze mu přiměřeným způsobem napomáhat při objasňování choroby a ovlivňovat tak pozitivně i průběh nemoci.

Vedení školy se snaží účastnit se odborných akcí jako byla např. konference Somatopedické společnosti, navštívit akce uveřejněné ve zpravodaji ŠÚ, aj.

Obě, ředitelka i učitelka, nad svůj úvazek vedou dvakrát v týdnu mimoškolní činnost dětí. V tomto čase se snaží odbornou pedagogickou činností zaujmout nemocné děti, pracují s papírem, ilustrují vyléchnuté pohádky, hrají hry aj. Vzhledem k zásobám materiálu mají k tomu velmi dobré podmínky.

Kvalita vyučování na základě inspekčního šetření je velmi dobrá, individuální přístup a odpovídající práce s dítětem umožňuje plynulý návrat na kmenovou školu a pomáhá i při odstranění psychických poruch z odloučení od domova.

6. Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Škola při nemocnici je typická tím, že její výsledky nejsou zřetelné okamžitě. Zpětná vazba po návratu dítěte do kmenové školy vážne, někteří učitelé ZŠ podceňují význam spolupráce s nemocniční školou, někdy je však spolupráce se školou na dobré úrovni vzhledem k dobrým profesionálním vztahům mezi vedením jednotlivých škol. Převažující hodnocení školy při nemocnici je pozitivní a kladné. Je zřejmé, že bez znalosti toho, jak se dítě zařadilo po ukončení hospitalizace do školního kolektivu po návratu do školy, nemůže učitel nemocniční školy kvalitně pracovat.

Podobně i spolupráce s rodiči není tak jednoznačná, jak bychom očekávali. Rodiče mají zpočátku zájem především o zdravotní stav dítěte. Starosti o výuku dítěte dočasně ustupují do pozadí pod tlakem nemoci.

Výsledky vyučování lze sledovat jen s velkými obtížemi, neboť kmenové školy žáků zatím vzájemnou spolupráci nevyhledávají. Kontakty fungují především aktivitou vedení školy při nemocnici.

ZÁVĚRY

- Speciální škola je nedílnou součástí nemocnice. Spolupráce se zdravotnickými pracovníky je na velmi dobré úrovni.
- Nemocnice je vyzdobena výhradně žákovskými pracemi. Často se vystavují a obměňují práce dětí, což má na děti terapeutický účinek.
- Škola má nadprůměrnou zásobu pomůcek, her a knih. Při jejich výběru se řídí i originalitou a využitím pro děti. Aktivita při jejich získávání je zcela výjimečná.
- Spolupráce s kmenovými školami je vedena neformálními profesními kontakty ředitelky školy.
- Chybí herna, popř. třída. Výuka se odehrává výhradně na pokojích.

razítko

Podpis inspektorky:

Z.Kubíčová .....v. r.....

V Praze dne 8.2.1999.

Přílohy:0

Inspekční zprávu jsem převzala dne

.....11.2.1999.....

razítko

Podpis ředitelky školy .. O.Nosková.....v. r.....

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: ŠÚ Kutná Hora, Komenského náměstí 6, 284 80	16.2.1999	03523/99-4028
Školský úřad: ŠÚ Kutná Hora	16.2.1999	03523/99-4028
Rada školy:	Není zřízena	

Připomínky ředitelky školy : 0

Datum	Čj. ČŠI	Text
nejsou		